

A black and white photograph of children playing with bubbles. A girl in the foreground has her arm raised, reaching for a bubble. Other children are visible in the background, also playing. The image is overlaid with several circular frames, each containing a bubble. A solid red vertical bar is on the left side of the page.

Juridiske rammer for anbragte børn og unges skolegang

– en guide til samarbejdet
mellem skole- og socialområdet

Social- og
Boligstyrelsen

STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Indhold

Forord	3
Hvad kan du bruge guiden til?	4
Hvem er guiden skrevet til?	4
Læsevejledning og begreber i guiden	6
1. Inddragelse af barn og forældre/forældremyndighedsindehaver	8
Barnets ret til inddragelse	8
Inddragelse af forældre/forældremyndighedsindehaver	9
Inddragelse af barn og forældre/forældremyndighedsindehaver ifm. specialundervisning	9
2. Undersøgelse af anbringelsessted og skoletilbud	11
Krav om stillingtagen til skoletilbud samtidig med valg af anbringelsessted	11
Undersøgelse af barnets undervisningsbehov	13
Det tværkommunale samarbejde afhænger af barnets behov	16
3. Valg af egnet skoletilbud	18
Overblik over forskellige typer af skoletilbud	19
Almen folkeskole	19
Specialklasse i en almen folkeskole og specialskole	20
Behandlings- og specialundervisningstilbud (BOS)	20
Specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem (SBU)	21
Andre skoletilbud	21
Forskellige scenarier for valg af skoletilbud	22
Barnet skal skifte til ny skolekommune	22
4. Samarbejde om barnets skolegang under anbringelsen	30
Modtagelse af barnet i det nye skoletilbud	31
Beslutningskompetence i relation til barnets skolegang under anbringelsen	31
Når barnet ændrer behov for støtte under anbringelsen	32
5. Udveksling af oplysninger mellem de fagprofessionelle omkring barnet	34

Forord

Når børn og unge anbringes uden for hjemmet, har de fortsat ret til læring, social trivsel og til at være en del af fællesskaberne i skolen på lige fod med andre børn. Derfor har vi på tværs af skole- og socialområdet et fælles ansvar for at sikre, at anbragte børn og unge får de bedst mulige rammer for deres skolegang.

Det er vigtigt for alle børn og unge at have en god og tryk barndom med omsorg, nærhed og mest mulig kontinuitet – ikke mindst gælder det for de børn og unge, som er anbragt. Når I som kommune anbringer et barn eller en ung uden for hjemmet, følger en særlig forpligtigelse til at samarbejde om barnets skoletilbud, mellem skole- og socialområdet og ofte også på tværs af kommuner. En god og givende skolegang er helt afgørende, da en god skolegang giver faglig dannelse, sociale relationer og selvværd. Den åbner også døren til en ungdomsuddannelse, der kan skabe et godt fundament for resten af livet.

Børn og unge, der er anbragt, har oftere udfordringer, der kræver støtte på både det sociale område og i skolen. Mange har dårlig trivsel, højt fravær i skolen og ofte flere skoleskift i bagagen. Kun 29 procent af børn og unge, der er anbragt, har i 9. klasse aflagt alle obligatoriske prøver i forbindelse med folkeskolens afgangseksamen. Blandt øvrige børn og unge gælder det 86 procent.¹ Dermed har anbragte børn og unge også dårligere forudsætninger for at gennemføre en ungdomsuddannelse. For unge, der gik i 9. klasse i skoleåret 2015/2016 viser opgørelser, at kun 31 procent af de unge, der var anbragt i 9. klasse har gennemført en ungdomsuddannelse 8 år efter. Blandt øvrige unge er det 83 procent.² Denne udvikling skal vi forebygge, så børnene og de unge ikke får huller i deres læring, som de senere skal indhente.

I Danmark er der undervisningspligt, og kommunerne har derfor ansvaret for at sikre, at alle børn deltager i undervisningen i folkeskolen eller i en undervisning, der står mål med denne. Det forpligter også kommunerne til at sikre, at alle børn har adgang til en sådan undervisning.

Anbragte børn og unges skolegang er reguleret af lovgivninger på både socialområdet og skoleområdet. Det kan i praksis skabe usikkerhed om ansvar og handlemuligheder, når kommuner og fagpersoner skal sikre en god skolegang for børn og unge, som er anbragt uden for hjemmet. Omkring 56 pct. af alle børn og unge, der anbringes i Danmark anbringes i en anden kommune. Det betyder ofte, at de også skal begynde på en ny skole. Denne guide giver et overblik over de lovgivningsmæssige rammer for det tværfaglige og tværkommunale samarbejde om barnets skolegang før og under en anbringelse.

Sammen kan vi gøre det bedre!

Vejen til fællesskaber trædes, når trivsel og læring går hånd i hånd. Vi skal hjælpe børn og unge, der er anbragt, til at forfølge deres drømme, give dem positive læringsoplevelser og støtte dem i at udvikle deres faglige kompetencer. Vi håber, at guiden kan understøtte ledelse og fagpersoner på skole- og socialområdet i et godt tværfagligt og tværkommunalt samarbejde om børn og unges skolegang, når de anbringes uden for hjemmet.

Direktør Ellen Klarskov Lauritzen
Social- og Boligstyrelsen

Direktør Julie Elm Vig Albertsen
Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

¹ Social- og Boligstyrelsens egne beregninger på baggrund af træk fra Danmarks Statistik af børn og unge, som har gået i 9. klasse i skoleåret 2023/2024. Beregningen er udarbejdet på baggrund af elevtal pr. 30. september 2023. "Øvrige børn og unge" omfatter børn og unge, der hverken var anbragte eller modtog forebyggende eller støttende indsatser efter barnets lov.

² Social- og Boligstyrelsens egne beregninger. "Øvrige unge" omfatter unge, der hverken var anbragte eller modtog forebyggende eller støttende indsatser efter barnets lov i skoleåret 2015/2016.

1

Hvad kan du bruge guiden til?

Formålet med guiden er at skabe et overblik over det regelgrundlag, som har betydning for samarbejdet mellem fagprofessionelle på skoleområdet og det børnesociale område, når børn i grundskolen anbringes uden for hjemmet. Målet er at understøtte, at børn og unge, der anbringes, får det rette skoletilbud fra anbringelsens start og undgår perioder uden skolegang. Guiden kan læses i sin helhed, men kan også anvendes som et opslagsværk.

Der er behov for at kende de lovgivningsmæssige rammer, så tvivl om, hvem der må, kan og skal handle, ikke skaber barrierer for, at barnet får et egnet skoletilbud samtidig med, at barnet anbringes.

Guiden har særligt fokus på reglernes betydning for arbejdsgange i det tværkommunale samarbejde, når kommuner skal vælge anbringelsessted og i den forbindelse også finde et egnet skoletilbud til et barn,

der anbringes i en anden kommune. I disse situationer er det afgørende, at barnets handlekommune og anbringelsesstedets beliggenhedskommune arbejder sammen om, at finde det rette skoletilbud til barnet og gerne tæt på anbringelsesstedet.

Guiden beskriver regler og bud på handlinger i det tværkommunale og tværprofessionelle samarbejde, både i forbindelse med:

- Match mellem barn og skoletilbud ved anbringelse.
- Beslutninger og videndeling mellem fagprofessionelle, når et barn skal anbringes.
- Løbende samarbejde om barnets skolegang under anbringelsen.

Hvem er guiden skrevet til?

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet og Social- og Boligstyrelsen ønsker med denne guide at hjælpe alle parter på skole- og socialområdet, der arbejder med børn og unge³, der skal anbringes, samt de børn der er i anbringelse. Guiden henvender sig særligt til børne- og ungerådgivere, der har ansvaret for at anbringe og matche barnet med

både anbringelsessted og skoletilbud, og til skoleledelserne, som har ansvar for barnets læring, undervisning og skolegang. Guiden kan også anvendes af andre, der arbejder med børn, der skal anbringes og er i anbringelse: Anbringelsessteder, familiepleje- og anbringelses/matchkonsulenter, skolelærere, PPR-psykologer, pædagoger med flere.

³ For læsevenlighedens skyld anvendes i resten af guiden alene betegnelsen barn/børn og ikke børn og unge jf. afsnit om begrebsafklaring.

Regelgrundlag for guiden

Forordninger

Databeskyttelsesforordningen, jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse)

Love

Barnets lov, jf. lovbekendtgørelse nr. 282 af 17. marts 2025
(forkortes ved henvisninger til loven med BL)

Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 354 af 2. april 2025 (forkortes ved henvisninger til loven med REL)

Lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 1100 af 5. september 2025
(forkortes ved henvisninger til loven med FSL)

Lov om friskoler og private grundskoler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1245 af 28. november 2024 (forkortes ved henvisninger til loven med Friskoleloven)

Lov om efterskoler og frie fagskoler, jf. lovbekendtgørelse nr. 1172 af 12. august 2022
(forkortes ved henvisninger til loven med Efterskoleloven)

Lov om behandlings- og specialundervisningstilbud til børn og unge, jf. lovbekendtgørelse nr. 1532 af 12. december 2023
(forkortes ved henvisninger til loven med LBOS)

Forvaltningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014
(forkortes ved henvisninger til loven med Forvaltningsloven)

Databeskyttelsesloven, jf. lovbekendtgørelse, nr. 289 af 8. marts 2024
(forkortes ved henvisninger til loven med Databeskyttelsesloven).

Forældreansvarsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1768 af 30. november 2020
(forkortes ved henvisninger til loven med Forældreansvarsloven)

Bekendtgørelser

Bekendtgørelse nr. 693 af 20. juni 2014 om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand (efterfølgende Specialundervisningsbekendtgørelsen).

Bekendtgørelse nr. 1646 af 12. december 2023 om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand og kvalitetsaftaler m.v. i behandlings- og specialundervisnings-tilbud og på børne- og ungehjem som ændret ved bekendtgørelse nr. 489 af 12. maj 2025 (efterfølgende Kvalitetsaftalebekendtgørelsen).

Læsevejledning og begreber i guiden

Guiden beskriver ansvar, handlepligt og handlemuligheder med afsæt i den lovgivning, som regulerer skolegang for børn, der anbringes uden for hjemmet. Guiden giver ikke en udtømmende beskrivelse af handlemuligheder i sagsgangene, men giver inspiration til, hvordan samarbejdet om barnets skolegang konkret kan gribes an, og hvilke opmærksomheder der kan være i dette samarbejde.

1

Inddragelse af barn og forældre/forældremyndighedsindehaver

Inddragelse af barn og forældremyndighedsindehaver: I barnets lov er der et særligt fokus på inddragelse af barnet. Dette kapitel udfolder dette særlige fokus.

2

Undersøgelse af anbringelsessted og skoletilbud

Undersøgelse af anbringelsessted og skoletilbud: Når et barn eller ung skal anbringes, igangsætter børne- og ungerådgiveren det tværprofessionelle samarbejde med at undersøge både et egnet anbringelsessted og et egnet skoletilbud. Du kan i dette kapitel læse om arbejdsgange i forbindelse med undersøgelsen, og hvordan samarbejdet på tværs af kommuner kan gribes an.

3

Valg af egnet skoletilbud

Valg af egnet skoletilbud: Når det rette skoletilbud skal vælges på baggrund af undersøgelsen, er det væsentligt med et godt kendskab til de forskellige typer af skoletilbud. I dette kapitel får du et overblik over organiseringen af skoletilbud, ligesom du kan læse om forskellige scenarier for skoleplacering, og hvad de indebærer for det tværprofessionelle og tværkommunale samarbejde.

4

Samarbejde om barnets skolegang under anbringelsen

Samarbejde om barnets skolegang under anbringelsen: Når barnet er blevet anbragt, er der også opmærksomheder i det tværkommunale samarbejde. I kapitlet kan du læse om modtagelse af barnet i det nye skoletilbud og om beslutningskompetencen omkring barnets skolegang under anbringelsen, eksempelvis i relation til et ændret støttømæssigt behov i forbindelse med undervisningen.

5

Udveksling af oplysninger mellem de involverede aktører

I dette kapitel kan du læse om de overordnede rammer for deling af oplysninger om barnet, både før og under anbringelsen.

For at gøre læsningen mest mulig smidig anvendes bestemte begreber undervejs. På næste side finder du en kort beskrivelse af de anvendte begreber.

Anvendte begreber i guiden

Barn/børn

anvendes for læsevenlighedens skyld som begreb og dækker alle steder både over børn, unge og elever, som går i grundskolen.

Handlekommune

anvendes om den kommune, som har ansvar for sagsbehandlingen i den sociale sag. Det er den kommune, der står for anbringelsen af barnet og det primære samarbejde med forældrene/forældremyndighedsindehaveren. Handlekommunen har pligt til at handle efter barnets lov i forhold til det konkrete barn.

Beliggenhedskommune

anvendes om den kommune, som anbringelsesstedet ligger i. Hvis barnet anbringes inden for egen bopælskommune, vil handlekommunen og beliggenhedskommunen være den samme.

Skolekommune

anvendes om den kommune, hvor barnet modtager sin undervisning. En skolekommune kan være sammenfaldende med handlekommunen. Den kan også være den samme som beliggenhedskommunen for anbringelsesstedet. Endelig kan barnets skolekommune være en helt tredje kommune, som hverken er handlekommunen eller beliggenhedskommunen for anbringelsesstedet.

Skoleforvaltning

anvendes som begreb for den afdeling i en kommune, som har ansvaret for at varetage drift af undervisningen, henvisning til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand og pædagogisk psykologisk rådgivning (PPR). I guiden rummer begrebet disse kommunale funktioner, selvom organiseringen i kommunerne kan være forskellig. Eksempelvis er PPR-funktionen ikke organiseret under skoleforvaltningen i alle kommuner. Hvor der i lovgivning på skoleområdet henvises til kommunalbestyrelsen forudsættes det i guiden, at det er skoleforvaltningen, der efter delegation fra kommunalbestyrelsen, varetager de opgaver, som følger af loven.

Skoletilbud

anvendes for alle de steder, hvor barnet kan modtage sin undervisning. Det kan være almen folkeskole, specialklasse i en almen folkeskole, specialskole, behandlings- og specialundervisningstilbud, specialundervisningstilbud på et børne- og ungehus, regionalt specialundervisningstilbud, fri grundskole, efterskole, fri fagskole med flere.

Anbringelsessted

anvendes som samlebetegnelse for de forskellige typer anbringelsessteder, hvor barnet kan blive anbragt. Det er alle former for børne- og ungehus og plejefamilier, frie grundskoler med kostafdeling, efterskoler og frie fagskoler mv.

Forældremyndighedsindehaver og forældre

Begge begreber anvendes i guiden. Begrebet forældremyndighedsindehaver anvendes i de forhold, hvor lovgivningen på socialområdet og skoleområdet tildeler forældremyndighedsindehaveren juridiske rettigheder. Det anvendes ligeledes der, hvor der kan træffes konkrete juridiske afgørelser over for barnet/forældremyndighedsindehaveren, som kan påklages til Ankestyrelsen, herunder Klagenævnet for Specialundervisning. Begrebet forældremyndighedsindehaver anvendes både i de tilfælde, hvor der er henholdsvis én eller to forældremyndighedsindehavere. Begrebet forældre anvendes på skoleområdet og socialområdet, når det handler om den rolle, forældrene spiller i barnets liv, uagtet om de har del i forældremyndigheden eller ej.

Børne- og ungerådgiver

anvendes om den medarbejder på det specialiserede børne- og ungeområde, som varetager anbringelsen af barnet og sagsbehandlingen. En børne- og ungerådgiver er tidligere også blevet kaldt sagsbehandler eller socialrådgiver. Barnets lov anfører, at det er kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelser i sager efter barnets lov. I praksis er det børne- og ungerådgiveren eller dennes leder eller chef i børne- og familieafdelingen, der efter delegation fra kommunalbestyrelsen træffer afgørelser i sager efter barnets lov.

Skoleledelse

anvendes som samlebetegnelse for ledere og medarbejdere på skolen. Ledelsen på skolen har altid ansvaret, men kan delegere beslutninger til relevante medarbejdere – lærere, pædagoger med flere.

1

Inddragelse af barn og forældre/forældremyndighedsindehaver

Når et barn skal anbringes, og anbringelsesstedet skal vælges samtidig med, at der tages stilling til barnets skolegang, er inddragelse og samarbejde med både barn og forældre helt centralt. Det gælder både i den matchproces, der skal pågå, når der skal findes et egnet skoletilbud samtidig med valg af

anbringelsessted, og det gælder senere i forløbet undervejs i anbringelsen. Det har stor betydning for barnets trivsel, at samarbejde mellem forældre, anbringelsessted, skole og handlekommune fungerer.

Barnets ret til inddragelse

Børn med behov for særlig støtte har ret til omsorg, tryghed, beskyttelse og inddragelse for at opnå mulighed for udvikling, læring, sundhed og trivsel og har ret til at udvikle sig i gode sociale fællesskaber (BL § 5). Med barnets lov kom et øget fokus på, at der skal ske en løbende inddragelse af børnene i alle forhold, der vedrører dem. Det betyder, at børne- og ungerådgiveren på forskellig vis, både via samtaler og anden direkte kontakt, løbende skal inddrage barnet i forhold til beslutninger og afgørelser, der vedrører barnet og barnets forhold (BL § 5, stk. 3). Børne- og ungerådgiveren skal tilrettelægge sagsbehandlingen, så barnets perspektiv altid er i fokus og er styrende i alle dele af sagsbehandlingen. Samtidig skal børne- og ungerådgiveren – med respekt for børns forskellighed, modenhed og ressourcer – tilrettelægge sagsbehandlingen på en måde, hvor barnet har mulighed for at medvirke aktivt i forløbet på lige fod med forældrene (BL § 8).

Kun i helt særlige tilfælde kan inddragelsen af barnet fraviges, hvis barnets alder eller andre forhold i afgørende grad taler imod. Er det tilfældet, skal børne- og ungerådgiveren søge at tilvejebringe barnets holdninger og synspunkter på anden vis.

Barnets ret til inddragelse ændrer ikke ved, at det altid vil være de voksne omkring barnet, der har ansvaret for at sikre barnets bedste og give barnet den støtte og hjælp, som barnet vurderes at have behov for (BL § 7). De voksne omkring barnet skal forstås bredt. Det omfatter både børne- og ungerådgiveren, der skal træffe afgørelser i barnets sag, men også barnets forældre, familie og øvrige netværk, plejeforældre, personale på anbringelsesstedet samt pædagogisk personale i skolen, sundhedsplejersker med flere. Det betyder, at det er et fælles ansvar at støtte op om det enkelte barns trivsel, udvikling og læring, hvilket kræver et tæt samarbejde på tværs af fagområder for at finde de gode løsninger for barnet. Barnet skal ikke selv løse eller afhjælpe de udfordringer, der måtte være. Det ansvar påhviler entydigt de voksne omkring barnet. Det vil dermed være de voksne, som har ansvaret for at beskytte barnets grundlæggende rettigheder.

Inddragelse af forældre/ forældremyndighedsindehaver

Når et barn anbringes uden for hjemmet, overtager handlekommunen ansvaret for den daglige omsorg for barnet. Det er dog en vigtig opmærksomhed, at den forælder/de forældre, der har forældremyndigheden for barnet, bevarer forældremyndigheden under anbringelsen. Derfor skal handlekommunen, ved børne- og ungerådgiveren, understøtte, at forældremyndighedsindehaveren fortsat oplever sig inddraget, og at de bliver taget med i beslutninger om barnets liv, hvis det er muligt.

Forældrene skal have mulighed for at danne sig et indtryk af barnets hverdag i skolen og fritiden samt forholdet til venner, aktiviteter og lignende. På den måde kan forældrene bedst spille en positiv rolle i barnets liv under anbringelsen (BL § 103, stk. 4).

Det er i den forbindelse væsentligt, at oplysninger om anbringelsen af barnet ikke deles med en forælder, som ikke har forældremyndighed uden forældremyndighedsindehaverens samtykke (læs mere i afsnittet om udveksling af oplysninger).

Grundlæggende kan man sige, at jo bedre samarbejdet er med forældrene – især mellem forældremyndighedsindehaver, handlekommunen, anbringelsesstedet og skolen – jo større sandsynlighed er der for, at barnet trives og oplever dagligdagen som sammenhængende og meningsfuld. Det er desuden vigtigt, at barnet ikke sættes i situationer, hvor barnet skal "vælge side" eller "tage parti" ved uenigheder mellem de implicerede parter.

Inddragelse af barn og forældre/forældre- myndighedsindehaver ifm. specialundervisning

I tilfælde, hvor der er tale om henvisning til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, skal barnet ligeledes inddrages. Henvisning til specialundervisning, som ikke er af foreløbig karakter, sker efter pædagogisk-psykologisk

rådgivning og efter samråd med forældrene, og barnets synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til alder og modenhed (FSL § 12, stk. 2).

FAKTA OM

Uenighed med forældremyndighedsindehaver om pædagogisk-psykologisk vurdering

Kan der ikke opnås enighed med forældremyndighedsindehaver om pædagogisk-psykologisk vurdering, skal der i vurderingen redegøres herfor samt for, hvorvidt den foreslåede specialpædagogiske bistand vurderes at være absolut påkrævet (specialundervisningsbekendtgørelsens § 3, stk. 3).

Kommunen træffer herefter afgørelse om henvisning. Forældremyndighedsindehaver kan ikke klage over indholdet i vurderingen, men vil kunne klage over afgørelsen om henvisning. Forældrene skal sende deres klage til kommunen inden for fire uger fra det tidspunkt, hvor de har modtaget afgørelsen. Hvis kommunen ikke giver forældrene medhold i klagen, skal kommunen fremsende klagen til Klagenævnet for Specialundervisning (FSL § 51, stk. 3-5 og 9 og specialundervisningsbekendtgørelsen § 22, stk. 3).

Opmærksomhedspunkter for praksis

- Det er de voksne omkring barnet, der har ansvar for at tilpasse inddragelsen til barnets alder og modenhed, men det er vigtigt ikke på forhånd at antage, at et barn ikke er modent nok til inddragelse.
- Forældre til børn, der skal anbringes, befinder sig ofte i en krise. Det er vigtigt at møde forældrene med en forståelse for dette, når man skal skabe en samarbejdsrelation omkring barnet.
- Som børne- og ungerådgiver er det desuden vigtigt at tilbyde forældremyndighedsindehaveren en støtteperson i forbindelse med anbringelsen samt vurdere behovet for anden støtte (BL §§ 75 og 76).
- I forhold til afgørelser har børn ned til 10 år partsbeføjelser på lige fod med forældremyndighedsindehaveren i afgørelsen om valg af anbringelsessted, som kan påklages til Ankestyrelsen (BL §§ 3 og 145).
- En klage fra et barn eller en forældremyndighedsindehaver over valg af anbringelsessted har som udgangspunkt opsættende virkning. Konkret betyder det, at barnet ikke skal flytte ind på anbringelsesstedet, mens Ankestyrelsen vurderer sagen. Det kan have betydning for barnets fremtidige skolegang, hvis der opstår usikkerhed om, hvorvidt barnet skal flytte ind på anbringelsesstedet. Det er væsentligt, at barnet fortsat har et skoletilbud, mens Ankestyrelsen vurderer sagen. Kommunen skal herefter følge Ankestyrelsens vurdering af, om barnet skal bo på anbringelsesstedet eller ikke. Hvis særlige forhold gør det påkrævet, kan kommunen dog træffe en straks-afgørelse, der gør, at barnet skal flytte til anbringelsesstedet med det samme, hvis det er til barnets bedste (retssikkerhedsloven § 72, stk. 2).

2

Undersøgelse af anbringelsessted og skoletilbud

Når der træffes afgørelse om, at et barn skal anbringes uden for hjemmet (BL §§ 46 og 47), skal handlekommunen sikre et godt match mellem barn og anbringelsessted. For børn i den undervisningspligtige alder er det af stor betydning, at der samtidigt findes et skoletilbud, der imødekommer barnets undervisningsmæssige behov.

Det er derfor helt centralt at sikre et godt tværprofessionelt og tværkommunalt samarbejde mellem skole- og socialområdet omkring valg af skoletilbud til det barn, der skal anbringes.

Krav om stillingtagen til skoletilbud samtidig med valg af anbringelsessted

Når et barn skal anbringes uden for hjemmet, er det handlekommunen, der har ansvaret for anbringelsen. Handlekommunen skal vælge det anbringelsessted, der bedst kan imødekomme barnets behov, og samtidig tage behørigt hensyn til barnets fremtidige skolegang, herunder så vidt muligt at undgå skoleskift (BL § 52, stk. 2 og stk. 4). Anbringelsesstedet skal varetage omsorg og sikre tryghed, trivsel og udvikling for barnet og skal derudover arbejde målrettet med at understøtte udvikling i gode sociale fællesskaber, læring og uddannelse mv. (BL § 44).

Valget af skoletilbud kan have betydning for hvilket anbringelsessted, der vælges. Ved valg af anbringelsessted vil kommunen skulle sikre sig, at barnet kan få dækket behovet for undervisning. Det vil derfor være vigtigt, at valg af anbringelsessted finder sted på grundlag af en tværfaglig vurdering af barnets samlede behov. I den forbindelse kan pædagogisk-psykologisk rådgivning være væsentlig at inddrage (BL § 52, stk. 2 og 4).

Ved anbringelse på en fri grundskole med kostafdeling eller en efterskole eller fri fagskole skal handlekommunen være opmærksom på, om den pågældende skole er godkendt af Socialtilsynet til anbringelse. Det kan man slå op på Tilbudsportalen.

Handlekommunen, ved børne- og ungerådgiveren, skal dermed sikre et match mellem barn og skoletilbud på lige fod med matchet mellem barn og anbringelsessted. Det betyder, at handlekommunen, allerede når anbringelsen planlægges, skal undersøge mulige egnede skoletilbud til barnet med afsæt i barnets undervisningsmæssige behov. Det gælder også et eventuelt behov for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand. Det skal ikke først ske, efter anbringelsen har fundet sted. Med andre ord skal handlekommunen sikre, at det som hovedregel er besluttet, hvor barnet skal modtage sin undervisning, samtidig med, at der træffes afgørelse om valg af anbringelsessted, og altså før anbringelsen iværksættes. Det skal blandt andet hindre, at barnet i forbindelse med en anbringelse oplever en periode uden skolegang, alene fordi spørgsmålet om skolegang ikke er afklaret.

Dog er det vigtigt, at stillingtagen til spørgsmålet om skolegang ikke må medføre, at en anbringelse forsinkes. Det kan for eksempel være tilfældet, hvis en anbringelse skal ske akut. I alle tilfælde skal tilrettelæggelsen af barnets skolegang påbegyndes senest ved valg af anbringelsessted.

Når børne- og ungerådgiveren i samarbejde med barnet skal udarbejde en barnets plan eller en ungeplan, er det vigtigt at have fokus på sammenhængen mellem den sociale indsats og undervisningen. Planen skal indeholde konkrete mål for barnets trivsel og udvikling, som er i overensstemmelse med det overordnede formål med anbringelsen. Det er derfor vigtigt at tale med barnet om, hvad barnet selv gerne vil opnå med anbringelsen og med sin kommende skolegang. I vurderingen af barnets kommende skolegang og som bidrag til en konstruktiv dialog med barnet og forældrene kan børne- og ungerådgiveren inddrage barnets

meddelelsesbog fra den hidtidige skole (FSL 13 b). Meddelelsesbogen skal tage udgangspunkt i et ressourcefokuseret syn på barnet og kan bidrage med input til barnets plan eller ungeplanen. Handlekommunen skal have udarbejdet en barnets plan eller en ungeplan senest tre måneder efter, at barnet er anbragt (BL §§ 91, stk. 2, 92 og 109). Sker anbringelsen uden samtykke efter BL § 47, skal planen dog foreligge, inden der træffes afgørelse om anbringelse, (BL § 51, stk. 1, nr. 3).

Opmærksomhedspunkter for praksis

- Hvis barnet, der anbringes, trives og kan forblive i sit nuværende skoletilbud, er det altid at foretrække.
- Mange børn kan være nødt til at skifte skole i forbindelse med anbringelsen. Dette gør sig eksempelvis gældende, hvis et barn anbringes i en ny kommune, hvor det ikke er muligt at fastholde nuværende skoletilbud.
- Hvis barnet, der anbringes, skal have et nyt skoletilbud, optages barnet som udgangspunkt, ligesom alle andre børn, på en almen folkeskole i det område, hvor barnet skal bo og opholde sig (FSL § 36, stk. 2). Det er skolelederen på hver enkelt skole, som har ansvar for, at der er plads på skolen til alle børn i skoledistriktet.
- Hvis barnet, der anbringes, skal have et nyt skoletilbud i en anden kommune, og det er vurderet, at barnet har behov for støtte, skal handlekommunen altid have dialog med den kommende skolekommune, så det afklares, om skolekommunen kan tilbyde den rette undervisning.
- Hvis det er vurderet, at det er bedst for barnet, der anbringes, at det skal modtage sin undervisning på et behandlings- og specialundervisningstilbud eller et specialundervisningstilbud på et børne- og ungehjem, må der højst gå tre uger (15 skoledage) fra anbringelsen, til barnet får et undervisningstilbud. I den mellemliggende tid skal der etableres enkeltmandsundervisning efter reglerne i § 12, stk. 2, i specialundervisningsbekendtgørelsen (§ 15 i kvalitetsaftalebekendtgørelsen).

Undersøgelse af barnets undervisningsbehov

Det er barnets undervisningsbehov, der afgør, hvilket skoletilbud barnet skal have. For at kunne tage stilling til barnets skoletilbud samtidig med valg af anbringelsessted, er det derfor altid nødvendigt systematisk at undersøge barnets undervisningsbehov, så det sikres, at skoletilbuddet matcher barnets aktuelle behov.

Børne- og ungerådsgiveren bør kontakte barnets nuværende skole eller skoleforvaltningen for at afdække barnets undervisningsmæssige behov. Da en børne- og ungerådsgiver som udgangspunkt ikke har skolefaglig kompetence til at vurdere barnets undervisningsbehov på baggrund af faglige udtalelser, bliver det tværfaglige samarbejde mellem social- og skoleområdet helt afgørende i forbindelse med vurderingen. Det kan være relevant at undersøge emner som faglige resultater, barnets egen opfattelse af faglige styrker, faglige udfordringer og mulige løsninger, venner og relationer i skolen, ressourcer, behov for støtte, fraværsprocent, tidligere skoleskift etc. Det er yderst vigtigt at inddrage barnet selv i forhold til både undersøgelsen, målsætning og skoletilbud og ikke mindst for at høre, hvilke ønsker og perspektiver barnet selv har på fremtidig skoleplacering.

Viser det sig, at barnet har forskellige udfordringer i forhold til undervisningen, som kræver nærmere undersøgelse, vil handlekommunens skoleforvaltning skulle indhente en pædagogisk-psykologisk vurdering af barnet fra den kommune, som barnet går i skole i. Hvis vurderingen ikke er afsluttet, inden barnet skal flytte til sit anbringelsessted og eventuelt flytte til en ny kommune, er det væsentligt, at handlekommunen går i dialog med beliggenhedskommunen for anbringelsesstedet om at tilbyde barnet et undervisningstilbud. Dette for at undgå, at barnet får en periode uden skolegang, mens kommunen venter på en færdig pædagogisk-psykologisk vurdering.

For nogle børn vil det gøre sig gældende, at de allerede er henvist til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand forud for anbringelsen. Idet der mindst én gang om året skal tages stilling til, om den specialpædagogiske bistand skal fortsætte eller ændres, vil der i nogle tilfælde allerede være udarbejdet en vurdering af nyere dato, som afklarer barnets undervisningsmæssige behov, og som derfor kan anvendes i forbindelse med anbringelsen.

FAKTA OM

Udarbejdelse af pædagogisk-psykologisk vurdering og revisitation

Udarbejdelse af pædagogisk-psykologisk vurdering i forbindelse med specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand

For børn med behov for særlig hensyntagen og støtte (FSL § 3, stk. 2) skal der udarbejdes en pædagogisk-psykologisk vurdering (FSL § 12, stk. 2).

I forbindelse med henvisning til mindst 9 timers ugentlig støtte i almenundervisningen eller til segregeret specialundervisning i specialklasser, specialskoler, behandlings- og specialundervisningstilbud eller specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem skal handlekommunen sørge for at have viden om barnets hidtidige skolegang og aktuelle behov for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand.

Det er en betingelse for henvisning, at der er truffet afgørelse om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand på baggrund af en pædagogisk-psykologisk vurdering. Det første trin i en henvisning vil derfor altid være, at der er indgivet en indstilling til pædagogisk-psykologisk rådgivning i barnets hidtidige skolekommune. Af indstillingen skal det fremgå, hvorfor der ønskes en vurdering af behovet for specialpædagogisk bistand, og hvilke former for støtte der allerede er iværksat og effekten heraf.

Indstillingen til pædagogisk-psykologisk rådgivning gives af barnets skoleleder, evt. på initiativ af den kommunale sundhedstjeneste eller den kommunale børne- og ungerådgiver (§ 2 i specialundervisningsbekendtgørelsen). Forældre/forældremyndighedsindehaver eller eleven kan anmode om en pædagogisk-psykologisk vurdering. På baggrund af indstillingen skal der udarbejdes en pædagogisk-psykologisk vurdering, hvis formål er at belyse barnets faglige, personlige og sociale potentialer og færdigheder. Denne vurdering bruges til at yde støtte og rådgivning til skolen, barnet og forældre/forældremyndighedsindehaver.

Viser pædagogisk-psykologisk vurdering, at barnet har behov for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, skal vurderingen indeholde et forslag til den nærmere ordning af specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand. Det er den kommune, hvor barnet aktuelt modtager sin undervisning (skolekommunen), der er ansvarlig for pædagogisk-psykologisk rådgivning. Det er derfor denne kommune, der skal udarbejde vurderingen, som danner grundlag for afgørelsen om henvisning til det kommende skoletilbud.

Hvis barnet samtidig har behov for pædagogisk støtte og behandling efter barnets lov, kan henvisning til et behandlings- og specialundervisningstilbud være en mulighed. Dette vil kræve en tæt dialog og samarbejde mellem skole- og socialområdet, da der samtidig skal tages stilling til behandling efter barnets lov og specialundervisning efter folkeskoleloven.

Revisitation til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand

Modtager et barn allerede specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, skal barnets skoleleder følge barnets udvikling. Dette sker ved, at der mindst én gang om året tages stilling til, om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til det pågældende barn skal fortsætte, ændres eller ophøre (§ 7 i specialundervisningsbekendtgørelsen og § 18 i kvalitetsaftalebekendtgørelsen).

Beslutningen træffes på grundlag af en pædagogisk-psykologisk vurdering og efter samråd med barnet og forældrene/forældremyndighedsindehaver. Barnets synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til barnets alder og modenhed.

Revisitation til behandlings- og specialundervisningstilbud samt specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem

Skoleforvaltningen i beliggenhedskommunen vurderer i samarbejde med handlekommunen, efter behov og ud fra en konkret vurdering af det enkelte barns behov, om den iværksatte specialundervisning og anden specialpædagogiske bistand til det pågældende barn skal fortsætte eller ændres, eller om barnet skal henvises til et undervisningstilbud i folkeskolen, herunder til et undervisningstilbud i en specialklasse eller en specialscole. I vurderingen indgår en dialog med lederen af specialundervisningstilbuddet på børne- og ungehjemmet eller behandlings- og specialundervisningstilbuddet.

Skoleforvaltningen i beliggenhedskommunen træffer, efter inddragelse af tilbuddets leder og efter aftale med handlekommunen, beslutning på grundlag af vurderingen, der forholder sig til barnets aktuelle situation og behov. Den pædagogisk-psykologiske vurdering sker efter samråd med barnet og barnets forældremyndighedsindehaver. For børn, som er anbragt uden for hjemmet, kan plejeforældre eller børne- og ungehjem inddrages. Barnets synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til barnets alder og modenhed.

Barnets forældremyndighedsindehaver har efter anmodning ret til at få foretaget en pædagogisk-psykologisk vurdering af barnet én gang om året.

Det tværkommunale samarbejde afhænger af barnets behov

Når barnets behov i forhold til undervisning og anbringelsessted er undersøgt, kan handlekommunen finde det nødvendigt at se uden for egen kommune efter et egnet anbringelsessted og skoletilbud. I disse tilfælde er det tværkommunale samarbejde helt centralt for det videre anbringelsesforløb og for det rette match mellem barn, anbringelsessted og skoletilbud.

Når anbringelsesstedet er beliggende i en anden kommune end handlekommunen, skal handlekommunen, ved børne- og ungerådgiveren, forud for anbringelsen orientere den kommune hvori anbringelsesstedet er beliggende (BL § 52, stk. 5). For at skabe en god og kvalificeret tværkommunal dialog skal kontakten til beliggenhedskommunen ske hurtigst muligt. Ligesom handlekommunen også tager direkte kontakt til skoleforvaltningen i beliggenhedskommunen for at drøfte barnets undervisningsmæssige behov.

Hvilket undervisningsbehov barnet har, og hvor det rette skoletilbud er placeret, har samtidig betydning for karakteren og omfanget af samarbejdet omkring barnets skolegang mellem handlekommune og kommende skolekommune.

- En type samarbejde omhandler de mere ukomplicerede skoleplaceringer, hvor barnet ikke har et særligt undervisnings- eller støttebehov og derfor som udgangspunkt kan indskrives i den almene folkeskole i beliggenhedskommunen for anbringelsesstedet. I disse tilfælde vil børne- og ungerådgiverens undersøgelse af relevante skoletilbud som udgangspunkt være tilstrækkeligt opfyldt ved at tage kontakt til beliggenhedskommunens skoleforvaltning, som herefter sørger for at indskrive barnet på den lokale folkeskole tæt på anbringelsesstedet – så vidt muligt med samtykke fra barnets forældre-myndighedsindehaver.
- En anden type samarbejde omhandler skoleplaceringer, hvor barnet har behov for særlige hensyn i forbindelse med kommende skolegang og derfor kan have behov for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand. Her vil skoleforvaltningen i handlekommunen skulle

overlevere relevante oplysninger i form af blandt andet en pædagogisk-psykologisk vurdering til skoleforvaltningen i den påtænkte beliggenhedskommune og skolekommune, så den har muligheden for at vurdere hvilket undervisnings-tilbud, der bedst matcher barnets behov.

- En tredje type samarbejde omhandler, som ovenfor, børn med behov for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand. Hvis beliggenhedskommunen for det relevante anbringelsessted ikke har det rette skoletilbud, må tilbuddet findes i en tredje kommune, som bliver skolekommune.

Det er at foretrække, at barnet går i skole i nærheden af sit anbringelsessted, for at barnet får en tilknytning til lokalområdet og kan deltage i fritidstilbud og andre aktiviteter i lokalområdet. Derfor er det nødvendigt tidligt i børne- og ungerådgiverens undersøgelse af mulige anbringelsessteder at vurdere, om kommunen, hvor det egnede anbringelsessted ligger, har et egnet skoletilbud til barnet.

Uanset hvor barnets skoletilbud ligger, når barnet anbringes uden for handlekommunen, vil det kræve et tværkommunalt og tværprofessionelt samarbejde og dialog. Jo større støttebehov barnet har i forhold til undervisning, jo større behov vil der være for et tæt tværkommunalt samarbejde – og også for tværprofessionel koordinering.

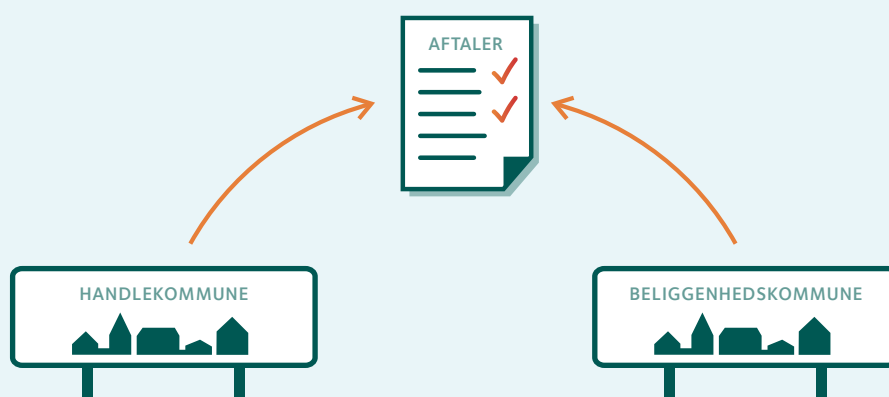
Anbringes barnet i en anden kommune end handlekommunen, er det væsentligt, at handlekommunen og beliggenhedskommunen (den nye skolekommune) er enige om valg af skoletilbud, og valget skal bero på barnets behov. Kan man som handlekommune og beliggenhedskommune ikke blive enige, er det handlekommunen, der vælger skoletilbud.

Oplever beliggenhedskommunen for anbringelsesstedet, at handlekommunen ikke foretager det rette match mellem barn og skoletilbud, så barnet for eksempel ikke kommer i skole eller mistrives, opfordres beliggenhedskommunen til at finde den rette løsning for valg af skoletilbud sammen med handlekommunen.

Opmærksomhedspunkter for praksis

- Det kan være en hjælp med en nedskrevet huskeliste for handlekommunens dialog med den kommende beliggenhedskommune for anbringelsesstedet om valg af skoletilbud, så børne- og ungerådgiveren og andre relevante medarbejdere har det samme udgangspunkt for at gribe dialogen systematisk an.
- Det vil være en hjælp for de medarbejdere, der behandler barnets sag i handlekommunen, at der på kommunens hjemmeside står hvilken afdeling, man som handlekommune skal kontakte i forhold til barnets kommende skolegang.
- Ved behov for yderligere oplysninger om forskellige typer af skoletilbud skal handlekommunen tage kontakt til skoleforvaltningen eller til den almene folkeskole eller dennes skoleleder. Det kan eksempelvis være, at børne- og ungerådgiveren har spørgsmål til, om skolen kan imødekomme barnets behov via støtte i en almen klasse.
- For henvisning til behandlings- og specialundervisningstilbud er der et dobbelt afgørelseskrav (afgørelse på både social- og skoleområdet). Der skal være henvisning til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand jf. folkeskoleloven og afgørelse om barnets behov for dagbehandling jf. barnets lov. For henvisning af dagelever til specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem gælder også denne dobbelte afgørelse.
- Særligt før anbringelse på et børne- og ungehjem kan det være centralt at afklare, om barnet er i så store udfordringer, at der er behov for undervisning på børne- og ungehjemmets eventuelle specialundervisningstilbud, eller om et mindre vidtgående skoletilbud, for eksempel en lokal folkeskole eller specialskele, er det rette skoletilbud.

3

Valg af egnet skoletilbud

Når et barn skal anbringes, er det centralt at finde det bedst egnede skoletilbud til det enkelte barn, så skoletilbuddet giver barnet de bedste muligheder for barnets alsidige udvikling og en tillid til egne evner. Hvis der ikke er egnede skoletilbud i nærheden af det anbringelsessted, som er relevant, bør det overvejes at afsøge andre mulige anbringelsessteder, hvor der samtidig er et egnet skoletilbud i nærheden. Det er væsentligt for barnet at kunne

indgå i fritidsliv med skolekammerater lokalt, så der skabes helhed i barnets liv mellem skolemiljø og anbringelsessted.

I de følgende afsnit kan du læse om de forskellige typer af skoletilbud, så du eksempelvis som børne- og ungerådgiver får overblik over de muligheder, der findes for at støtte barnet i skolegangen.

Overblik over forskellige typer af skoletilbud

Almen folkeskole

Folkeskolen består af en obligatorisk børnehave-klasse og 1.-9. klasse samt en frivillig 10. klasse. Kommunalbestyrelserne har ansvaret for folkeskolen (FSL § 2, stk. 1), og det er kommunens ansvar, at alle børn i kommunen får den undervisning, som har de har ret til (FSL §§ 20, stk. 1, 32 og 33, stk. 1). Det er ligeledes kommunens ansvar at tilbyde støtte eller specialpædagogisk bistand, såfremt barnet har behov for dette i forbindelse med undervisningen (FSL § 3, stk. 2). Det er skolelederen på den enkelte skole, der har ansvar for, at skolen kan tilrettelægge et relevant undervisningstilbud for alle børnene. Har et barn behov for støtte, så er det også skole-

lederen, der skal vurdere, om skolen kan imødekomme barnets behov for støtte inden for rammerne af den almindelige undervisning.

Vær opmærksom på at hvis barnets behov kan imødekommes, bør barnet indgå som en del af den almene undervisning i den lokale folkeskole, blandt andet med det formål at sikre, at barnet bliver en del af folkeskolens fællesskab og lokalsamfundet.

Nedenfor kan du læse om rammerne for støtten i den almene folkeskole.

Børn, der har brug for støtte i mindre end 9 undervisningstimer ugentligt

Børn, der har brug for støtte i mindre end 9 undervisningstimer ugentligt, er ikke omfattet af reglerne om specialundervisning, men skal have støtte inden for rammerne af den almindelige undervisning. Støtten kan gives individuelt i almenklasse ved brug af undervisningsdifferentiering og holddannelse eller tilbydes som supplerende undervisning eller anden faglig støtte. Barnet kan tillige modtage sin støtte gennem fællesskabsrettede aktiviteter i klassen (FSL §§ 3 a og 5, stk. 5).

Denne støtte, for eksempel i form af undervisningsdifferentiering, holddannelse og supplerende undervisning, kan iværksættes af skolelederen uden inddragelse af pædagogisk-psykologisk rådgivning.

Børn, der har brug for støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt

Der kan gives specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn, hvis undervisning i den almindelige klasse kun kan gennemføres med støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt (FSL § 3, stk. 2).

Hvis det antages, at en elev har behov for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i mindst 9 undervisningstimer ugentligt, skal barnet indstilles til en pædagogisk-psykologisk vurdering via inddragelse af pædagogisk-psykologisk rådgivning (§ 2 i specialundervisningsbekendtgørelsen).

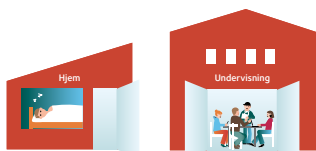

Specialklasse i en almen folkeskole og specialske

Kan et barns støttebehov ikke imødekommes i en almen klasse, så kan barnet modtage specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i specialklasser eller i specialske (§ 8 i specialundervisningsbekendtgørelsen).

Specialklasser er tilknyttet en almen folkeskole. En specialske er et selvstændigt kommunalt skoletilbud.

For begge former for skoletilbud gælder det, at der forud for henvisning af barnet skal udarbejdes en pædagogisk-psykologisk vurdering via inddragelse af pædagogisk-psykologisk rådgivning (FSL § 12, stk. 2).

Behandlings- og specialundervisningstilbud

Børn kan henvises til specialundervisning på et behandlings- og specialundervisningstilbud, hvis barnet har så store vanskeligheder, at det i kortere eller længere tid vil være mest hensigtsmæssigt at undervise barnet i et sådant specialundervisningstilbud (FSL § 22, stk. 5). Det vil sige, at det ikke er muligt for barnet at gå på en almen folkeskole, eventuelt med støtte, i en specialklasse eller på en specialske.

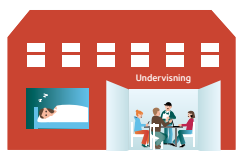
Henvisning til et behandlings- og specialundervisningstilbud kræver, at handlekommunen både har truffet afgørelse om specialundervisning (FSL § 12, stk. 2) og afgørelse om dagbehandling (BL § 32, stk. 1, nr. 1 eller 8). Denne dobbelte afgørelse kræver en tæt dialog og enighed mellem handlekommunens skoleforvaltning og børne- og familieafdelingen. Forud for afgørelsen om

specialundervisning skal pædagogisk-psykologisk rådgivning udarbejde en pædagogisk-psykologisk vurdering.

Hvis barnet henvises til et behandlings- og specialundervisningstilbud, er det altid midlertidigt. Det må tilstræbes, at når barnets støttebehov kan imødekommes via et mindre indgribende skoletilbud, så skal barnet flyttes hertil. Undervisningen på et behandlings- og specialundervisningstilbud må tilrettelægges på en sådan måde, at dette formål fremmes.

Du kan læse mere om behandlings- og specialundervisningstilbud her:

[Særlige specialundervisningstilbud \(tidligere interne skoler\) | Undervisningsministeriet](#)

Specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem

Børn kan henvises til specialundervisning i et specialundervisningstilbud på et børne- og ungehjem, hvis barnet har så store vanskeligheder, at det i kortere eller længere tid vil være mest hensigtsmæssigt at undervise barnet i denne form for specialundervisningstilbud (FSL § 22, stk. 5). Det vil sige, at det ikke er muligt for barnet at gå på en almen folkeskole, eventuelt med støtte, i en specialklasse eller på en specialskele.

Et specialundervisningstilbud på et børne- og ungehjem er geografisk i tæt tilknytning til selve børne- og ungehjemmet. Der kan være helt særlige tilfælde, hvor man som handlekommune, på grund af barnets problematikker og vanskeligheder eller af psykosociale grunde, der ikke kan afhjælpes på

anden vis, vurderer, at barnet bør henvises til denne type specialundervisningstilbud.

Hvis barnet henvises til et specialundervisningstilbud på et børne- og ungehjem, er det altid midlertidigt. Det må tilstræbes, at når barnets støttebehov kan imødekommes via et mindre indgribende skoletilbud, så skal barnet flytte hertil. Undervisningen i specialundervisningstilbuddet må tilrettelægges på en sådan måde, at dette formål fremmes.

Du kan læse mere om specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem her:

[Særlige specialundervisningstilbud \(tidligere interne skoler\) | Undervisningsministeriet](#)

Andre skoletilbud

Et barn kan have et støttebehov, som gør, at barnet har behov for den mere vidtgående specialundervisning på de regionsdrevne lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud. Undervisningen tilbydes i henhold til folkeskoleloven. Disse undervisningstilbud er primært henvendt til børn med funktionsvanskeligheder, der kræver et særligt specialiseret undervisningstilbud og udfoldes derfor ikke her.

Yderligere kan et barn også modtage sin undervisning på frie og private grundskoler, på efterskoler eller frie fagskoler. Nogle frie grundskoler er certificeret med en særlig specialundervisningsprofil. For uddybning om disse skoletilbud henvises der til: [Om skoler og formål | Frie grundskoler | Undervisningsministeriet](#)

Herudover er nogle efterskoler og frie fagskoler godkendt med samlet særligt undervisningstilbud til elever med behov for specialpædagogisk støtte (specialefterskoler og frie fagskoler). For uddybning af disse skoletilbud henvises der til: [Efterskoler | Undervisningsministeriet](#)
[Frie fagskoler | Undervisningsministeriet](#)

Modtager et barn i anbringelse sin undervisning på frie eller private grundskoler, så skal man være opmærksom på, at der er særlige regler på dette område. Det er dertil centralt at være opmærksom på, at for frie skoler med mange elever i udsatte positioner er det vigtigt med det rette match mellem eleven og skolens kompetencer.

Forskellige scenarier for valg af skoletilbud

Når der skal ske konkret valg af skoletilbud til barnet, så skal børne- og ungerådgiveren i barnets handlekommune i første omgang vurdere, om det er bedst for barnet at blive i sin nuværende skole, så der er kontinuitet for barnet. Dette indebærer et hensyn til at undgå skoleskift, medmindre hensynet til barnet taler imod dette (BL § 52, stk. 2.).

Et barn, der er optaget i en folkeskole, har som udgangspunkt ret til at fortsætte skolegangen i denne skole (FSL § 36, stk. 4). Dette gælder som udgangspunkt for alle folkeskoletilbud, ligesom det også gælder, hvis barnet i forbindelse med anbringelsen flytter til en ny kommune. Her har barnet i princippet ret til at blive i sit skoletilbud i sin oprindelige skolekommune. Der kan dog være undtagelser i de situationer, hvor barnet modtager specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand. Dette gør sig eksempelvis gældende for behandlings- og specialundervisningstilbud og for dagelever på specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem.

Barnet skal skifte til ny skolekommune

Når barnets undervisningsmæssige behov er afdækket, skal det bedst egnede skoletilbud vælges, sådan at det imødekommer det enkelte barns behov. Udvælgelsen sker samtidig med valg af anbringelsessted.

Der er flere mulige scenarier for valget af skoletilbud. I scenarierne nedenfor er det tværkommunale samarbejde vægtet, idet flertallet af anbringelser sker på tværs af kommuner. Scenarierne viser også, hvordan beslutningsansvaret fordeles sig.

Scenarierne nedenfor er ikke udtømmende. De beskriver de mest sandsynlige handleveje for valg af skoletilbud i forbindelse med, at et barn skal anbringes. Yderligere kan den konkrete kommunale organisering af området være forskellig.

SCENARIO 1

Barnet skal skifte til skoletilbud på almenområdet

Baggrund

- På baggrund af en børnefaglig undersøgelse har handlekommunen truffet afgørelse om, at barnet skal anbringes uden for hjemmet (BL §§ 20, 46 og 47).
- Handlekommunen har, på baggrund af den børnefaglige undersøgelse og efter samtale med barnet, forældremyndighedsindehaver og nuværende skoletilbud eller nuværende skoleforvaltning, fundet frem til, at barnets behov bedst imødekommes ved at blive anbragt i en anden kommune. Det er også vurderet, at barnets trivsel- og undervisningsmæssige behov bedst imødekommes ved at skifte skole til en lokal folkeskole i den kommune, hvor barnet anbringes.
- Handlekommunen afsøger mulige anbringelsessteder for eksempel via Tilbudsportalen eller kommunens kendskab til matchende anbringelsessteder. Samtidig afsøges skoletilbud i andre kommuner ved at kontakte skoleforvaltninger og myndighed i børne- og familieafdelingen i andre kommuner.
- Når handlekommunen har fundet det rette anbringelsessted og skoletilbud, træffer handlekommunen afgørelse om valg af anbringelsessted i overensstemmelse med barnets plan eller ungeplanen (BL §§ 52, stk. 1, 91 og 108), hvis den foreligger. Hvis planen ikke er færdig, kan afgørelsen ikke træffes i overensstemmelse med denne. Det vil betyde, at kommunen i forbindelse med den løbende opfølgning på anbringelsen skal være opmærksom på, at valget af anbringelsessted skal understøtte formålet med anbringelsen og dermed målene i barnets plan.
- Handlekommunen orienterer forud for anbringelsen beliggenhedskommunen om anbringelsen (BL § 52, stk. 5).
- Beliggenhedskommunen indskriver – så vidt muligt med samtykke fra barnets forældre/forældremyndighedsindehaver – barnet på den nye skole.
- Handlekommunen og beliggenhedskommunen (som nu også fremadrettet vil være barnets skolekommune) aftaler hvem, der kontakter barnets nye skole og informerer om kommende skolestart samt om anbringelsen. Information om anbringelsen skal ske inden for de gældende regler og som udgangspunkt med samtykke fra barnet og barnets forældremyndighedsindehaver.

SCENARIO 2

Barnet skal skifte til skoletilbud på almenområdet med under eller over 9 timers støtte

Baggrund

- På baggrund af en børnefaglig undersøgelse har handlekommunen truffet afgørelse om, at barnet skal anbringes uden for hjemmet (BL §§ 20, 46 og 47).
- Handlekommunen har, på baggrund af den børnefaglige undersøgelse og efter samtale med barnet, barnets forældre, nuværende skoletilbud eller skoleforvaltning, herunder pædagogisk-psykologisk rådgivning i den nuværende skoleforvaltning ift. indhentelse af eventuel viden om barnet, fundet frem til, at barnets behov bedst imødekommes ved at blive anbragt i en anden kommune, og at barnets trivsels- og undervisningsmæssige behov bedst imødekommes ved at skifte til en lokal folkeskole i den kommune, hvor barnet anbringes.
- Handlekommunen har på baggrund af ovenstående indhentelse af viden fundet frem til, at barnets undervisningsmæssige behov kræver en nærmere undersøgelse:
 - **Under 9 timers støtte**
Hvis barnet antages at have et behov for støtte i mindre end 9 ugentlige timer, skal der som udgangspunkt ikke udarbejdes en pædagogisk-psykologisk vurdering af barnet. Barnet kan modtage støtte individuelt i almenklassen ved brug af undervisningsdifferentiering og holddannelse eller tilbydes supplerende undervisning eller anden faglig støtte. Barnet kan tillige modtage sin støtte gennem fællesskabsrettede aktiviteter i klassen.
 - **Over 9 timers støtte**
Hvis barnet antages at have et behov for støtte i mindst 9 ugentlige timer, skal handlekommunen sørge for, at pædagogisk-psykologisk rådgivning i barnets nuværende skolekommune udarbejder en pædagogisk-psykologisk vurdering af barnet. Barnet kan henvises til specialundervisning og specialpædagogisk bistand i almenklassen.
- Handlekommunen afsøger mulige anbringelsessteder for eksempel via Tilbudsportalen eller kommunens kendskab til matchende anbringelsessteder. Samtidig afsøges skoletilbud i andre kommuner ved at kontakte skoleforvaltninger og myndighed i børne- og familieafdelingen i andre kommuner.
- Hvis barnet har behov for støtte i almenundervisningen, skal en eventuelt kommende beliggenhedskommune sørge for at inddrage skolelederen på det mulige kommende skoletilbud (en lokal folkeskole) eller den kommunale skoleforvaltning, såfremt der er central henvisning, med henblik på at foretage en vurdering af om barnets støttebehov kan imødekommes på den pågældende skole.

- Vær opmærksom på, at barnet kan anbringes i én kommune (beliggenhedskommunen), men hvor det bedste skoletilbud til barnet er beliggende i eksempelvis nabokommunen, som bliver skolekommune. I disse tilfælde skal kommunerne tale sammen om muligheden for et skoletilbud. Den mulige skolekommune må gerne tilbyde undervisning til barnet, men har ikke pligt til dette.
- Når handlekommunen har fundet det rette anbringelsessted og skoletilbud, træffer handlekommunen afgørelse om valg af anbringelsessted i overensstemmelse med barnets plan eller ungeplanen (BL § 52, stk. 1, 91 og 108), hvis den foreligger. Hvis planen ikke er færdig, kan afgørelsen ikke træffes i overensstemmelse med denne. Det vil betyde, at kommunen i forbindelse med den løbende opfølgning på anbringelsen skal være opmærksom på, at valget af anbringelsessted skal understøtte formålet med anbringelsen og dermed målene i barnets plan.
- Handlekommunen orienterer forud for anbringelsen beliggenhedskommunen om anbringelsen (BL § 52, stk. 5) og orienterer dertil om barnets støttebehov.
- Beliggenhedskommunen indskriver – så vidt muligt med samtykke fra barnets forældre/forældremyndighedsindehaver – barnet på den nye skole.
- Handlekommunen og beliggenhedskommunen (som nu også fremadrettet vil være barnets skolekommune) aftaler hvem, der kontakter barnets nye skole og informerer om kommende skolestart samt om anbringelsen. Information om anbringelsen skal ske inden for de gældende regler og som udgangspunkt med samtykke fra barnet og barnets forældremyndighedsindehaver.

SCENARIO 3

Barnet skal skifte til segregeret specialundervisning – specialklasse eller specialskole

Baggrund

- På baggrund af en børnefaglig undersøgelse har handlekommunen truffet afgørelse om, at barnet skal anbringes uden for hjemmet (BL §§ 20, 46 og 47).
- Handlekommunen har, på baggrund af den børnefaglige undersøgelse og efter samtale med barnet, barnets forældre, nuværende skoletilbud eller skoleforvaltning, herunder pædagogisk-psykologisk rådgivning i den nuværende skoleforvaltning, fundet frem til, at barnets behov bedst imødekommes ved at blive anbragt i en anden kommune, og at barnet kan have behov for at skifte til et segregeret specialundervisningstilbud.
- Handlekommunen får derfor via pædagogisk-psykologisk rådgivning i barnets nuværende skolekommune udarbejdet en pædagogisk-psykologisk vurdering af barnet. I vurderingen understøttes det, at barnet har behov for at skifte til et segregeret specialundervisningstilbud. Dette er barnet og barnets forældre enige i. Kan der ikke opnås enighed med forældrene om vurderingen, skal der i vurderingen redegøres herfor samt for, hvorvidt den foreslåede specialpædagogiske bistand vurderes at være absolut påkrævet (§ 3, stk. 3 specialundervisningsbekendtgørelsen)
 - OBS – for børn, der hidtil har modtaget over 9 timers ugentligt støtte i en almen folkeskole eller har modtaget sin undervisning i et segregeret specialundervisningstilbud i sin nuværende skolekommune, foreligger der allerede en pædagogisk-psykologisk vurdering på barnet. Det vurderes, om denne fremstår aktuel eller eventuelt nærmer sig den årlige revisitation (se evt. faktaboks herom på side 14), hvor der skal udarbejdes en ny vurdering.
- Handlekommunen afsøger mulige anbringelsessteder og skoletilbud i andre kommuner for eksempel via Tilbudsportalen eller kommunens kendskab til matchende anbringelsessteder og ved at kontakte skoleforvaltningen og myndighed i børne- og familieafdelingen i andre kommuner. Handlekommunen sørger for at dele den udarbejdede pædagogisk-psykologiske vurdering og andre relevante oplysninger med en eventuelt kommende skolekommune. Er den oprindelige skolekommune forskellig fra handlekommunen, så vil det være denne kommune, som skal dele vurderingen.
- Vær opmærksom på, at der kan være tilfælde, hvor barnet anbringes i én kommune (beliggenhedskommunen), men hvor det bedste skoletilbud til barnet er beliggende i eksempelvis nabokommunen, som bliver barnets nye skolekommune. I disse tilfælde tales der med den eventuelle kommende skolekommune. Denne kommune må gerne tilbyde undervisning til barnet, men har ikke pligt til dette.

- Den nye mulige skolekommune afklarer via deres lokale organisering i forhold til henvisningsprocedure, hvor barnet bedst kan modtage sin specialundervisning – enten i en specialklasse eller en specialskole. Henvisning sker på baggrund af handlekommunens informationer, herunder den fremsendte pædagogisk-psykologisk vurdering. Handlekommunen får besked fra den nye påtænkte skolekommune, om den kan imødekomme barnets støttebehov.
- Når handlekommunen har fundet det rette anbringelsessted og skoletilbud, træffer handlekommunen afgørelse om valg af anbringelsessted i overensstemmelse med barnets plan eller ungeplanen (BL §§ 52, stk. 1, 91 og 108), hvis den foreligger. Hvis planen ikke er færdig, kan afgørelsen ikke træffes i overensstemmelse med denne. Det vil betyde, at kommunen i forbindelse med den løbende opfølgning på anbringelsen skal være opmærksom på, at valget af anbringelsessted skal understøtte formålet med anbringelsen og dermed målene i barnets plan.
- Handlekommunen orienterer forud for anbringelsen beliggenhedskommunen om anbringelsen (BL § 52, stk. 5).
- Handlekommunen træffer afgørelse om at henvise barnet til den rette form for skoletilbud (BL §§ 52, stk. 1, 91 og 108). Beliggenhedskommunen for anbringelsesstedet kan dog også træffe afgørelsen efter aftale med handlekommunen. Beliggenhedskommunen udarbejder i så fald en skriftlig afgørelse om skoletilbud, som fremsendes til handlekommunen og forældremyndighedsindehaveren.
- Beliggenhedskommunen for anbringelsesstedet (eller den nye skolekommune) indskrifter – så vidt muligt med samtykke fra barnets forældremyndighedsindehaver – barnet på den nye skole.
- Handlekommunen, beliggenhedskommunen og den eventuelt tredje skolekommune aftaler hvem, der kontakter barnets nye skole og informerer om kommende skolestart samt om anbringelsen. Information om anbringelsen skal ske inden for de gældende regler og som udgangspunkt med samtykke fra barnet og barnets forældremyndighed.

SCENARIO 4

Barnet skal skifte til behandlings- og specialundervisningstilbud eller specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem

Baggrund

- På baggrund af en børnefaglig undersøgelse har handlekommunen truffet afgørelse om, at barnet skal anbringes uden for hjemmet (BL §§ 20, 46 og 47).
- Den børnefaglige undersøgelse har afdækket behov for en pædagogisk-psykologisk vurdering. Handlekommunen iværksætter derfor via pædagogisk-psykologisk rådgivning i barnets nuværende skolekommune udarbejdelse af en pædagogisk-psykologisk vurdering af barnet. I vurderingen bliver der peget på, at barnet har behov for at skifte til et behandlings- og specialundervisningstilbud eller et specialundervisningstilbud på et børne- og ungehjem. Dette er barnet og barnets forældre enige i. Kan der ikke opnås enighed med forældrene om vurderingen, skal der i vurderingen redegøres herfor samt for, hvorvidt den foreslåede specialpædagogiske bistand vurderes at være absolut påkrævet (§ 3, stk. 3 specialundervisningsbekendtgørelsen).
- Handlekommunen har nu, på baggrund af den børnefaglige undersøgelse og efter samtale med barnet, barnets forældre, nuværende skoletilbud eller nuværende skoleforvaltning og pædagogisk-psykologisk rådgivning i den nuværende skolekommune fundet frem til, at barnets behov bedst imødekommes ved at blive anbragt i en anden kommune. Samtidig har barnet behov for at blive henvist til et behandlings- og specialundervisningstilbud eller et specialundervisningstilbud på et børne- og ungehjem ved det mulige anbringelsessted, idet barnets støttebehov er vidtgående og både omfatter en social indsats (BL § 32, stk. 1, nr. 1 og nr. 8) og et behov for specialundervisning, som umiddelbart kun kan imødekommes her.

For børn, der hidtil har gået i et segregeret specialundervisningstilbud, herunder også et behandlings- og specialundervisningstilbud eller et specialundervisningstilbud på et børne- og ungehjem i sin nuværende skolekommune, foreligger der allerede en pædagogisk-psykologisk vurdering på barnet. Det skal vurderes, om denne fremstår aktuel, for eksempel som følge af en nylig revisitation (se evt. faktaboks herom på side 14), eller om der er behov for, at der udarbejdes en ny vurdering.

Handlekommunen afsøger mulige anbringelsessteder for eksempel via Tilbudsportalen eller kommunens kendskab til matchende anbringelsessteder. Samtidig afsøges skoletilbud ved at kontakte skoleforvaltninger og myndighed i børne- og familieafdelingen i andre kommuner. Handlekommunen sørger for at dele relevante oplysninger om barnet herunder den udarbejdede pædagogisk-psykologiske vurdering med både anbringelsessted og anbringelsesstedets beliggenhedskommune hurtigst muligt, således at både egnet anbringelsessted og skoletilbud undersøges samtidigt.

- Den eventuelle kommende beliggenhedskommune afklarer på baggrund af handlekommunens informationer, om barnet er i målgruppe for enten det ønskede behandlings- og specialundervisningstilbud eller specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem. Afklaring sker i samarbejde med tilbuddet.
- Handlekommunen informeres om resultatet. Handlekommunen sikrer derudover, at både barn og forældremyndighedsindehaver er inddraget, og at de besøger både muligt anbringelsessted og skoletilbud, inden afgørelsen om valg af anbringelsessted og skole træffes.
- Handlekommunen træffer efter forudgående aftale med tilbuddets beliggenhedskommune afgørelse om henvisning af barnet til det specifikke tilbud (FSL § 22, stk. 5 og LBOS § 5). For behandlings- og specialundervisningstilbud og dagelever på specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem skal der træffes to afgørelser om hhv. specialundervisning og dagbehandling (LBOS § 4, stk. 2, FSL § 12, stk. 2 og BL § 32, stk. 1, nr. 5 eller 8).
- Barnets nye specialundervisningstilbud kontaktes af beliggenhedskommunen og informeres om kommende skolestart.
- Beliggenhedskommunen for anbringelsesstedet (som typisk også vil være ny skolekommune) indskrives – så vidt muligt med samtykke fra barnets forældre/ forældremyndighedsindehaver – barnet på tilbuddet.

Opmærksomhedspunkter for praksis

- I forbindelse med undersøgelsen af barnets undervisningsmæssige behov kan det være relevant at afdække emner som faglige resultater, venner og relationer i skolen, ressourcer og svagheder, behov for støtte, fraværsprocent, tidligere skoleskift etc. Her vil det være relevant at være i dialog med tidligere skoletilbud om barnets ressourcer og udfordringer.
- Det er centralt at inddrage barnet i forhold til både undersøgelsen, målsætning og skoletilbud og ikke mindst for at høre, hvilke håb og drømme barnet selv har i forhold til fremtidig skoleplacering.
- I dialogen om barnets kommende skoletilbud er det vigtigt at have for øje, at barnets samt forældremyndighedsindehaverens personlige forhold er omfattet af tavshedspligt. Børne- og ungerådgiveren må derfor aftale med barnet og forældrene, hvilken type af oplysninger der kan deles med skolen.
- Hvis der henvises til et specialundervisningstilbud på et børne- og ungehjem eller et behandlings- og specialundervisningstilbud, skal man være opmærksom på, at der for disse former for tilbud ikke gælder helt de samme regler som for folkeskoler. Eksempelvis betegnes disse tilbud ikke som skoler, men alene som undervisningstilbud. Det betyder for eksempel, at tilbuddene ikke har prøveret.
- Børne- og ungerådgiveren kan med fordel sætte konkrete mål for skolegang sammen med barnet og formulere målene sammen med barnet, så målene afspejler barnets egne ønsker og motivation for skolegang.

4

Samarbejde om barnets skolegang under anbringelsen

Når et barn er anbragt, overtager handlekommunen ansvaret for den daglige omsorg for barnet (BL § 97). Det er vigtigt for handlekommunens varetagelse af dette ansvar, at der er et tæt tværfagligt samarbejde mellem de forskellige myndigheder og aktører omkring barnet. Det gælder både, når handlekommunen og skolekommunen er den samme, og når de ikke er.

Særligt for sidstnævnte gør det sig gældende, at der skal være et tæt tværkommunalt samarbejde. Samtidig skal handlekommunen, ved børne- og ungerådgiveren, løbende følge op på anbringelsen sammen med barnet (BL §§ 95 og 96) og i den forbindelse understøtte det tværfaglige og tværkommunale samarbejde omkring støtten til barnet.

Modtagelse af barnet i det nye skoletilbud

Et barn, som anbringes, er i en udsat position. Skifter barnet tilmed også skoletilbud, stiller det store krav til, at barnet får en god start i det nye skoletilbud. Det betyder blandt andet, at barnets handlekommune skal aftale med anbringelsesstedet, at der etableres en god kontakt mellem anbringelsesstedet og skoletilbuddet, så det sikres, at barnet bliver en integreret del af klassen fra starten af undervisningsforløbet.

Det kan for eksempel ske gennem en dialog med skoleledelsen på barnets kommende skole eller via skoleforvaltningen i den nye skolekommune. I dialogen er det væsentligt at sikre, at de relevante skolemæssige oplysninger indgår i den nye skoles tilrettelæggelse af undervisningen, så barnet får en god start i den nye skole.

Drejer det sig om oplysninger om barnet, kan nogle oplysninger være nødvendige for, at skolen kan tilbyde barnet den rette faglige udvikling og læring. Når det tjener et legitimt og sagligt formål kan disse oplysninger udveksles uden samtykke på baggrund af en konkret og individuel vurdering. Læs mere om udveksling af oplysninger i forbindelse med barnets skolegang i guidens afsnit fem.

Det er endvidere centralt, at alle relevante fagpersoner omkring barnet, herunder skoleledelsen på barnets skoletilbud, samarbejder i det omfang, som giver mening for barnet. Det kan eksempelvis være et samarbejde med barnets "voksne", for eksempel

barnets plejeforældre, barnets primære pædagog på børne- og ungehjemmet samt barnets forældre/forældremyndighedsindehaver. Et samarbejde, hvor der er dialog om barnets skolegang og læring. Samarbejdet omkring dagligdagen og skolegangen betyder, at de centrale voksne i dagligdagen bliver informeret om barnets liv, ligesom barnets forældre også i samværet med barnet kan have mulighed for at være en aktiv medspiller i forhold til barnets hverdag, skolegang, trivsel og læring.

Derudover er det vigtigt, at skolen understøtter de mål, som barnet har givet udtryk for i barnets plan eller ungeplanen, i samarbejde med børne- og ungerådgiveren, i forhold til barnets skolegang og trivsel. Det er også vigtigt, at skolen orienterer børne- og ungerådgiveren om eventuelle nye problematikker, der kan udgøre en hindring for barnets læring og alsidige trivsel.

Barnet skal have en meddelelsesbog (FSL § 13 b). Meddelelsesbogen skal tage afsæt i et resourcesyn på barnet og bruges som afsæt for en konstruktiv dialog mellem barn, forældre, anbringelsessted og skole, så der i fællesskab arbejdes med de næste skridt i forhold til barnets læring og trivsel. Både barnets og forældrenes oplevelser og perspektiver er vigtige at inddrage i arbejdet med meddelelsesbogen for at understøtte en fælles forståelse af barnets udviklingspotentiale og -behov.

Særligt for børn i udfordringer, for eksempel børn med indlæringsvanskeligheder, adfærdsmæssige udfordringer, mistrivsel, højt fravær med videre, skal meddelelsesbogen have indhold, der handler om indsatser og opfølgning, som skolen har iværksat for at understøtte barnets behov og udvikling (FSL § 13 b). De frie grundskoler, efterskoler og frie fagskoler er ikke omfattet af reglerne om meddelelsesbøger.

Beslutningskompetence i relation til barnets skolegang under anbringelsen

Når et barn anbringes uden for hjemmet, er kompetencen til at træffe beslutninger og afgørelser på barnets vegne fordelt mellem mange forskellige aktører. Nedenfor udfoldes beslutningskompetencen i relation til det enkelte barns hverdag.

I forhold til barnets hverdag giver reglerne på skoleområdet mulighed for at anse den, ”der har barnet i pleje”, for bemyndiget til at handle på vegne af den, der har forældremyndigheden. Det betyder for eksempel, at skolelederen kan iværksætte en ordblindetest på baggrund af en anmodning fra anbringelsesstedet eller kan henvende sig til anbringelsesstedet om en pædagogisk-psykologisk vurdering, hvis skolen vurderer, at barnet har behov for specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand. Der er dog også undtagelser, idet der ikke er mulighed for at tage beslutning om skolegangens begyndelse og varighed (FSL § 54). Det samme gælder også for børn på frie grundskoler – dog ikke børn, som er optaget på en kostafdeling på en fri grundskole (§ 38 i friskoleloven).

Det er anbringelsesstedet, der har den daglige kontakt med barnet og skoletilbuddet, og som derfor oftest vil opfattes af skoletilbuddet som de nærmeste til at udøve rettighederne (FSL § 54). Det bemærkes imidlertid, at lovgivningen på det sociale område ikke giver anbringelsesstedet bemyndigelse til at træffe alle beslutninger om barnets forhold under anbringelsen. Det er derfor væsentligt, at skoletilbuddet og anbringelsesstedet fortsat er opmærksomme på inddragelsen af handlekommunen og barnets børne- og ungeråd-giver og derigennem forældremyndighedsindehaveren. Anbringelsessted og skole kan kontakte barnets børne- og ungerådsgiver og vende de beslutninger, der løbende skal træffes i forhold til at sikre barnets

trivsel og faglige udvikling i skolen og på anbringelsesstedet. Det er samtidig væsentligt at sikre, at barnet løbende inddrages i beslutninger, der vedrører barnet.

Handlekommunen skal ved beslutninger om barnets dagligdag være opmærksom på sondringen mellem beslutninger, der har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed og egentlige forvaltningsretlige afgørelser, der træffes efter barnets lov eller folkeskoleloven. Som hovedregel vil der været tale om en afgørelse, hvis beslutningen om, hvad der skal gælde for barnet eller forældrene, træffes af en myndighed på et offentligretligt grundlag, for eksempel efter barnets lov, folkeskoleloven eller tilhørende bekendtgørelser, og beslutningen er rettet mod barnet eller forældrene. Det kan ved tvivl også indgå i vurderingen af, om der er tale om en afgørelse i forvaltningsretlig forstand, hvor indgribende betydning beslutningen har, og om barnet eller forældrene bør tillægges partsrettigheder. Hvorvidt en beslutning har en indgribende karakter, beror altid på en konkret og individuel vurdering i forhold til det enkelte barn og familie. Hvad angår afgørelser i forvaltningsretlig forstand, er det handlekommunen, der har afgørelseskompetencen. Handlekommunen skal inddrage barnet og forældremyndighedsindehaveren, inden der træffes afgørelse.

Hvis der er tale om beslutninger om barnets dagligdag, som kan karakteriseres som faktisk forvaltningsvirksomhed, kan handlekommunen i samarbejde med anbringelsesstedet og skolen beslutte disse forhold for barnet. Det bør imidlertid altid overvejes, hvilke af disse beslutninger barnet og forældremyndighedsindehaveren med fordel kan få indflydelse på.

Når barnet ændrer behov for støtte under anbringelsen

Hvis barnets skoletilbud under anbringelsen vurderer, at barnet får behov for specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand, eller hvis barnets behov i forbindelse med igangværende støtte ændrer sig, skal skolelederen anmode om pædagogisk-psykologisk rådgivning. Det er barnets nuværende skolekommune, der skal lave en pædagogisk-psykologisk vurdering for at afklare omfang af og behov for den kommende støtte.

Hvis den pædagogisk-psykologiske vurdering peger på, at der er behov for et mere vidtgående tilbud end det, der blev henvist til ved anbringelsen, skal den nuværende skolekommune inddrage handlekommunen. Handlekommunen inddrager herefter barnets forældremyndighedsindehaver forud for henvisning til et mere vidtgående tilbud. Handlekommunen eller skolekommunen træffer

herefter afgørelse om henvisning til det mere vidtgående tilbud (FSL § 12, stk. 3, 2. pkt., kvalitetsaftalebekendtgørelsen § 18, stk. 2).

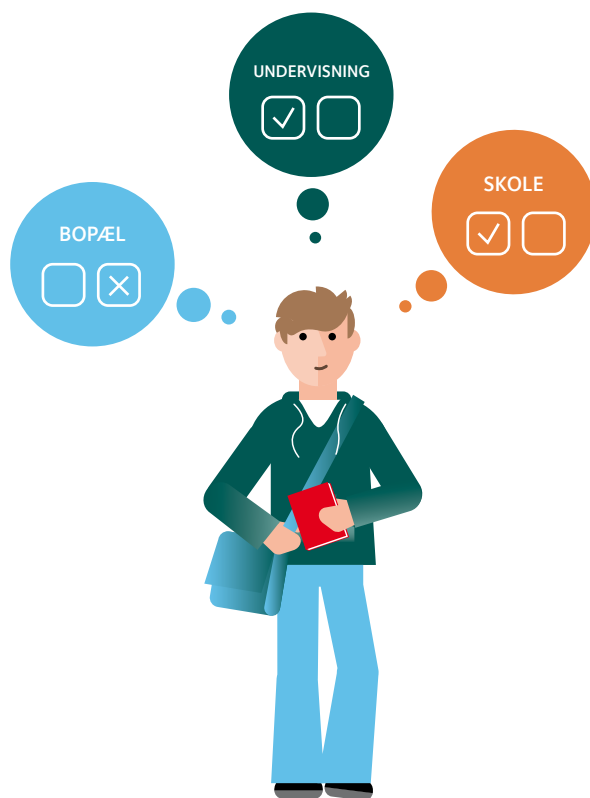
Hvis handlekommunen vurderer, at barnet ikke skal henvises til et mere vidtgående tilbud, kan skolekommunen ikke gennemtvinge henvisningen. Skolekommunen må herefter vurdere, om den kan

opfylde barnets undervisningsbehov inden for den givne ramme eller meddele handlekommunen, at dette ikke er muligt. Handlekommunen må herefter på ny tage stilling til barnets skoletilbud. Det er afgørende, at der er en hurtig og smidig dialog mellem kommuner, så barnet ikke oplever perioder uden skolegang.

Opmærksomhedspunkter for praksis

- I forhold til inddragelse af barnet kan det som skoleledelse være væsentligt at undersøge, hvordan barnet gerne vil præsenteres i sin nye skole, når det rette skoletilbud er fundet.
- Er der tvivl om, hvilke beslutninger man som anbringelsessted eller skole kan tage for et anbragt barn, bør man altid spørge handlekommunen.
- Det er vigtigt, at der på tværs af socialområdet og skoleområdet fortløbende er et godt og formaliseret samarbejde under anbringelsen.
- Hvis et barns støttebehov i relation til undervisningen bliver mere vidtgående under anbringelsen, skal barnets handlekommune altid inddrages.

5

Udveksling af oplysninger mellem de fagprofessionelle omkring barnet

Når muligheden for at skoleplacere barnet i en anden kommune end handlekommunen undersøges, vil det ofte være nødvendigt at videregive oplysninger fra handlekommunen til skolekommunen eller til den lokale folkeskoleledelse eller ledelsen på en fri grundskole, efterskole eller fri fagskole. Det handler som udgangspunkt primært om oplysninger om barnet – ikke om barnets forældre.

Der bør altid forsøges indhentet samtykke fra forældremyndighedsindehaveren til at udveksle oplysninger, der kan have personfølsom karakter, hvis de skal videregives til barnets nye skole eller anbringelsessted. Oplysningerne kan være væsentlige for at understøtte barnets udvikling, trivsel og faglige udvikling. Det er altid lovligt at videregive oplysninger, hvis det sker med forældremyndighedsindehaverens samtykke. Hvis der er tale om en ung, bør det efter omstændighederne også forsøges at indhente samtykke fra den unge selv. Ved samtykke forstås enhver frivillig, specifik og informeret viljestilkendegivelse konkret gående på de oplysninger, der ønskes videregivet (artikel 4, nr. 11 i databeskyttelsesforordningen).

Kan der ikke opnås samtykke fra forældremyndighedsindehaveren eller den unge, kan handlekommunen på baggrund af en konkret og individuel vurdering alligevel udveksle oplysninger, hvis videregivelsen af oplysningerne tjener et legitimt og sagligt formål. Ved vurdering af, om videregivelsen tjener et legitimt og sagligt formål, kan der lægges vægt på, om både den myndighed, der videregiver oplysningerne, sagligt set har behov for det, og om den myndighed, der modtager oplysningerne, sagligt set har behov for det for at tilgodese barnets behov (forvaltningslovens § 28, stk. 1, og databeskyttelseslovens §§ 6 og 7).

Det bør derfor som led i saglighedsvurderingen altid nøje overvejes hvilke oplysninger, der er nødvendige at videregive. Dermed bør alle oplysninger i barnets sag ikke usorteret videregives til en mulig fremtidig skolekommune, når det skal afklares, hvilket skoletilbud et barn skal have. De oplysninger, som videregives, skal have en snæver sammenhæng med behovet for at tage stilling til barnets skoletilbud, fremtidige læringsprogression og trivsel. Det bør samtidig nøje overvejes, om der for eksempel er behov for at videregive personoplysninger om forældremyndighedsindehaveren, hvis det ikke har direkte relevans for barnets skoleplacering.

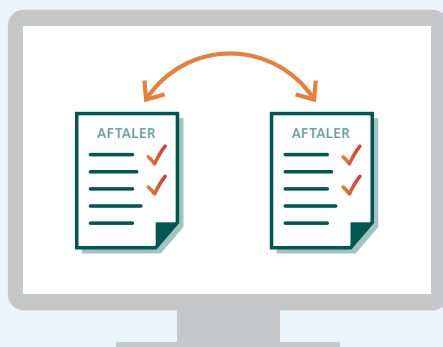
Eventuel videregivelse af personfølsomme oplysninger fra handlekommunen til ledelsen på en fri grundskole, efterskole eller fri fagskole skal også behandles efter reglerne i databeskyttelsesloven og databeskyttelsesforordningen.

Frie grundskoler, efterskoler og frie fagskoler er ikke en del af den offentlige forvaltning. De er derfor kun omfattet af forvaltningsloven i det omfang, det er fastsat i lovgivningen. Af friskolelovens § 5, stk. 10, og efterskolelovens § 7, stk. 5, fremgår det således blandt andet, at bestemmelserne i forvaltningslovens kapitel 8 om tavshedspligt med videre gælder for bestyrelsen, lederen og andre ansatte ved skolen samt for de frie grundskolers vedkommende også de tilsynsførende.

Opmærksomhedspunkter for praksis

- Det vil være væsentligt at udveksle de relevante og nødvendige oplysninger, der gør et skoleskift smidigt for barnet og støtter op om barnets faglige og trivselsmæssige udvikling. Denne type oplysninger har et legitimt og sagligt formål.
- Manglende samtykke fra forældremyndighedsindehaver til udveksling af skole-relaterede oplysninger, så barnet kan få det rette skoletilbud, må aldrig stå i vejen for henvisning til rette skoletilbud.
- I forhold til udveksling af oplysninger skal man som fagperson omkring barnet og i samarbejdet med barnets forældre være opmærksom på, hvem der har forældremyndigheden over barnet. Er der en forælder til barnet, der ikke har del i forældremyndigheden, har denne ret til efter anmodning at få en orientering om barnets forhold fra skoler, børneinstitutioner, social- og sundhedsvæsen samt private sygehuse, privat praktiserende læger og tandlæger. De nævnte institutioner kan dog nægte at give konkrete oplysninger om barnets forhold, hvis det må antages at være til skade for barnet. Hvis du er i tvivl om oplysningerne bør nægtes udleveret til forælderen, så kontakt barnets børne- og ungerådgiver.
- Det er væsentligt at være præcis i kommunikationen med forældrene om samtykke og tydeliggøre, hvad de giver samtykke til.
- Forældre kan være i en krisesituation, når deres barn skal anbringes. Det er derfor vigtigt, at de betrygges i, at de oplysninger, der udveksles, for eksempel ikke omhandler deres private forhold, men er oplysninger, der skal sikre en god skolegang for barnet. De fleste forældre til børn, der anbringes, vægter en god skolegang for deres børn højt.

Juridiske rammer for anbragte børn og unges
skolegang – en guide om samarbejde mellem
skole- og socialområdet

Grafisk tilrettelæggelse og layout: BGRAPHIC

ISBN: 97887-85475-05-3

Publikationen kan ikke bestilles, men den kan hentes
på Undervisningsministeriets hjemmeside
og Social- og Boligstyrelsens hjemmeside

Eventuelle henvendelser af indholdsmæssig
karakter rettes til
Styrelsen for Undervisning og Kvalitet,
Center for Folkeskole
og Social- og Boligstyrelsen,
Kontor for Udsatte Børn, Unge og Familier.

Udgivet af:
Styrelsen for Undervisning og Kvalitet
Kalvebod Brygge 47
1560 København V
Tlf.: 33 92 50 00
stuk@stukuvn.dk
Undervisningsministeriet

og

Social- og Boligstyrelsen
Lerchesgade 35, 5
5000 Odense C
Tlf.: 72 42 37 00
info@sbst.dk
Social- og Boligministeriet

August 2026